

Studiu de caz: Cum au fost „spoliolate” două tranșe FMI într-un sat din județul Iași

Paul BĂLHUC

Articol dezvoltat în cadrul proiectului *Transparență și integritate în gestionarea bugetelor locale*, finanțat prin granturile SEE 2009-2014, în cadrul Fondului ONG în România, implementat de Centrul de Resurse Juridice și Funky Citizens.

Micile lovituri date bugetului public în satele României ne scapă adesea, probabil și din cauza noianului de mari "tunuri" date de politicieni sau oficiali din Guvern la București, pe care DNA ni le oferă aproape săptămânal. Diferența, în cifre, este în mod clar colosală, însă trebuie luat în calcul faptul că în România sunt aproape 3.000 de comune, fiecare cu primarul ei, cu licitațiile ei locale și aparent neînsemnate, cu bugetul ei mic, dar adesea ușor de spoliat tocmai din cauză că nimeni nu-și prea bate capul cu astfel de "mizilicuri". Acesta este motivul pentru care propun un posibil "studiu de caz": licitația de renovare a primăriei Lețcani, o comună situată la vest de Iași. Totul, de la cap la coadă, pare un scenariu de film scris de Cristian Mungiu. Umflarea valorii adjudecate cu mai mult de 50% din sumă, când firma câștigătoare este "de-a casei", pare un fapt neînsemnat pe lângă altele și mai și, totul culminând cu faptul că fastuoasa recepție s-a făcut chiar de ziua de naștere a primarului, iar din comisia de recepție a lucrării a făcut parte, printre alți oameni ai edilului, până și femeia de serviciu. Dacă suma „batjocorită” la Lețcani o înmulțim cu 3.000, numărul comunelor din țară, ajungem la fabuloasa sumă de aproape 1,5 miliarde de euro. Continuând, dacă numai în jumătate din acestea lucrurile se "aranjează" ca la Lețcani, și motive să credem că este așa sunt suficiente, din astfel de "mizilicuri" statul poate pierde anual, picătură cu picătură, cât o tranșă sau chiar două de la FMI.

Primarul liberal din comuna Lețcani a început în urmă cu trei ani să construiască un sediu nou al primăriei. Lucrare făcută, într-o bună tradiție, cu o „firmă prietenă”: motiv pentru care a suplimentat lucrările cu peste 50% din valoarea contractului. Edilul a recunoscut verbal creșterea valorii lucrărilor față de prețul stabilit prin licitație, dar refuză să publice execuția bugetară pe anul 2015 până după alegeri, potrivit unor surse din instituție. Deși nu sunt terminate lucrările, edilul a mutat instituția „în casă nouă” pe 9 aprilie, chiar de ziua lui, într-un fastuos eveniment demn de o pre-campanie electorală. Pentru a fi sigur de reușita planului său, și fără să i se pună bețe în roate din partea opoziției, edilul a emis o dispoziție prin care a format o comisie de recepție parțială, din care nu a lipsit nici femeia de serviciu din primărie.

Primarul Stelică Turcu, într-una din desele ipostaze amuzante de pe profilul de Facebook

La un an de la câștigarea unui nou mandat la Primăria Lețcani în 2012, edilul Stelică Turcu a lansat în Sistemul Electronic de Achiziții Publice (SEAP) o invitație de participare la licitație pentru construirea unui nou sediu al primăriei. Valoarea estimată a contractului era de două milioane lei fără TVA pentru construcția efectivă a clădirii, fiind specificat cu majuscule că „nu există cheltuieli diverse și neprevăzute la această investiție”. La începutul lunii septembrie 2013, din cele cinci oferte depuse, a fost desemnată câștigătoare a lucrărilor compania Lis Affair din Tomești, care în prezent are și un punct de lucru în comuna Lețcani. Firma ieșeană a câștigat oferind prețul cel mai scăzut dintre toate firmele care au depus oferte (Valdus SRL, International FBS, Fene Grup și asocieria Comstart - Adems), respectiv 1,33 milioane lei. Suma reprezintă 66,5% din prețul de pornire, iar potrivit art 202 din OUG 34/2006 privind achizițiile publice este „un preț neobișnuit fiind sub 80% din valoarea contractului fără TVA”. După deschiderea ofertelor, Primăria Lețcani a solicitat tuturor firmelor ofertante să transmită clarificări privind costurile pentru diferite părți ale proiectului, însă răspunsurile nu sunt publicate în SEAP. Cert este că firma Lis Affair a câștigat contractul și a demarat lucrările la noul sediu al Primăriei. Site-ul primăriei Lețcani nu conține execuțiile bugetare din care să reiasă sumele plătite pe construcția care a fost „recepționată parțial” pe 9 aprilie, de ziua edilului. Deși este jumătatea lunii aprilie, execuția bugetară pe anul 2015 nu a fost încă supusă aprobării plenului Consiliului Local și, potrivit unor surse din primărie, nici nu va fi discutată până după terminarea alegerilor locale din 5 iunie. Conform execuțiilor bugetare pe anii 2013 și 2014, obținute prin intermediul unor surse din primărie, se alocaseră pentru noul sediu al

primăriei, conform contractului 6.304/2.09.2013, 1.137.257 lei, din care 740.000 lei în 2014.

2. La parte de cheltuieli suma de 7.333.860,25 lei, după cum urmează :

cap. 51.02 – Autorități publice locale, suma de 1.561.097,57 lei, din care :

- cheltuieli de personal suma de 588.565,00 lei ;
- cheltuieli materiale, suma de 207.505,26 lei – furnituri de birou, iluminat, incalzit, carburanti, piese de schimb auto, posta, telefon, internet, materiale si servicii pentru intretinere si functionare, publicatii si ziare, pregatire profesionala, asigurari de persoane obligatorii, materiale pentru curatenie, s.a) ;
- cheltuieli de capital - « Sediul Nou Primarie », suma de 740.027,31 lei ;

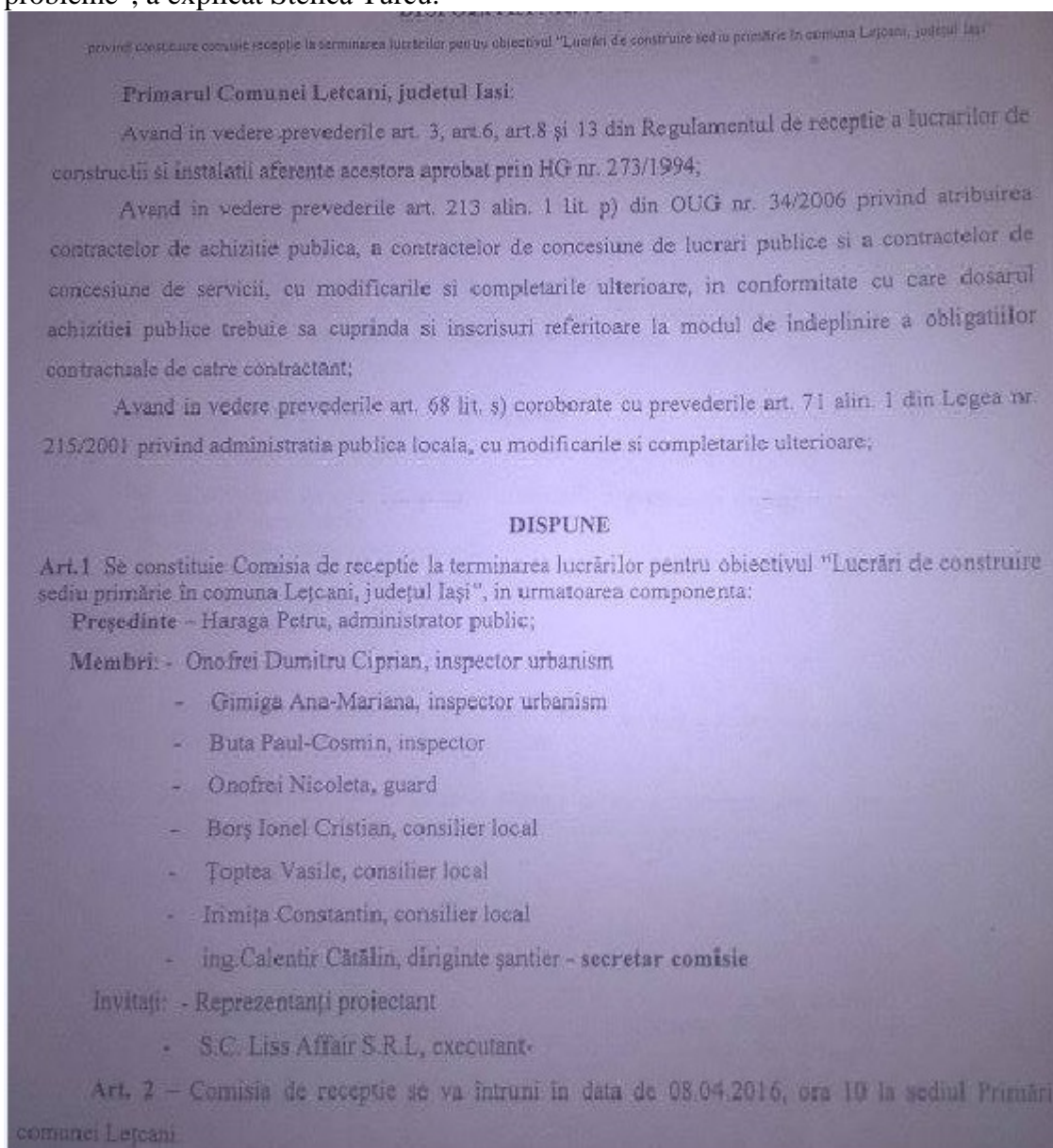
Comuna Letcani-Consiliul

Referitor la sumele alocate în anul 2015, edilul spune că nu-și mai amintește cu precizie cuantumul lor, deoarece derulează multe investiții în primărie, dar susține cu tărie ca a făcut o afacere trăsnet. „Avem execuție bugetară făcută în fiecare an (n.r. – până în 2015), dar și ce am dat în 2015 am dat prin hotărâre de CL, a fost legal. Oricum, la începutul anului trecut am dat vreo 300.000 lei și după jumătate de an, m-am luptat să obținem cotele defalcate din TVA și impozite și la rectificare am mai adăugat 300.000 lei. Sau 500 (n.r. – 500.000 lei), nu mai rețin exact. Avem multe investiții, le mai uit. Oricum, până acum am dat vreo 1,9 milioane lei, dar nu a trecut de două milioane investiția, sigur. Noi am vrut să mai facem și o mansardă, acum a fost doar o recepție parțială la terminarea lucrărilor cu clădirea, la anul va fi recepția finală, mai e nevoie de împrejuriri, mai e treabă. Eu zic că am făcut o afacere bună. Inițial, prin proiect, s-a evaluat lucrarea la 2,5 milioane lei, dar noi am scos-o la 1,9 milioane lei. Nu e bine? Are aproape 2.000 mp, la un preț de 500 euro/mp cât e în piață, ar veni 1.000.000 euro, dar noi am reușit cu 450.000 de euro, afacere bună”, a explicat edilul Stelică Turcu.

(sursă foto: Facebook, Stelian Turcu)

În graba sa de a face recepția parțială fix de ziua lui, edilul Stelică Turcu a emis o dispoziție prin care a stabilit comisia de recepție a lucrărilor, pe care și-a găsit loc și femeie de serviciu a unității administrativ teritoriale. Întrunită cu o zi înaintea recepției, comisia a fost compusă din nouă membri, printre care doi consilieri locali liberali, șoferul, un cumătru și alți apropiați ai primarului. Liberalul Constantin Irimița, consilier local, este chiar angajat cu jumătate de normă la compania care a executat lucrarea, Lis Affair. Nicoleta Onofrei, femeie de serviciu în primărie, a făcut parte din comisia de recepție, dar în dreptul ei a fost trecută calitatea de „guard”. „Ea este femeie de serviciu, dar este și gestionar și guard, e multifuncțională. Contractul l-a semnat ca guard, e paznic, dar cum avem număr limitat de angajați, ea are mai multe atribuții. Pentru că noi am achiziționat și diferite obiecte necesare, de asta am pus-o în comisie, că este și gestionar. Sunt mai mulți membri în comisie, am pus de la mai multe compartimente din primărie, nu sunt probleme”, a explicat Stelică Turcu.

Dispoziția prin care edilul Stelică Turcu și-a numit prieteni la recepția noului sediu

Societatea care încă desfășoară lucrări la sediul primăriei din Lețcani, SC Lis Affair SRL, este administrată de Petronela Ștefan, fiica unui afacerist din Tomești, Ionel Ștefan, care a avut, alături de cealaltă fiică a sa, Ionela, prin firma Stand – Rom SRL, alte contracte dubioase cu primăria

ieșeană. În decembrie 2011, primăria Lețcani a fost amendată de actuala Agenție Națională pentru Achiziții Publice (fostă ANRMAP) cu 105.000 lei pentru că a „spart” un contract privind construcția unei baze sportive în mai multe contracte, pentru a le putea încredința direct firmei Stand - Rom SRL. La acel moment au fost constatate patru fapte contravenționale, trei sancționate cu câte 35.000 lei și una cu avertisment, pentru modul în care au fost atribuite nouă contracte de circa 550.000 lei. Opt din acestea, în valoare de 490.000 lei, au fost semnate cu Stand – Rom din Tomești. „Da, de vreo cinci ani am primit amenda și am primit o eșalonare, plătim câte 1.000 lei pe lună. Dar cauza s-a rezolvat, e veche povestea”, spune primarul Stelică Turcu. După ce a câștigat contractele cu Primăria Lețcani, în martie 2011, Ionela Ștefan l-a cooptat în firmă pe basarabeanul Victor Rusu, căruia i-a cedat câteva zile mai târziu acțiunile și a renunțat la orice contact cu societatea comercială, conform Monitorului Oficial 1.411/26.04.2011. Părăsind această firmă, familia lui Ionel Ștefan avea să treacă relațiile bune cu primăria Lețcani pe societatea Lis Affair, înființată din primăvara anului 2010. Specializată în pregătirea terenului pentru lucrări și construcții, firma Lis Affair a câștigat majoritatea contractelor de lucrări finanțate din bugetul local în actualul mandat al lui Stelică Turcu. Din toate, doar unul figurează în SEAP, cu excepția celui de construire a sediului primăriei. Astfel, pe 1 iunie 2012, Lis Affair a câștigat un „contract de furnizare produse” cu primăria Lețcani, prin care se angaja să livreze 6.000 mc de balast în schimbul a 390.000 lei cu TVA. „Tot ce înseamnă lucrări de pietruire în comună, chiar și adăpătoare pentru apă în Lețcani și Cogeasca (n.r. – sat în comuna Lețcani), căminul din Cogeasca, grupuri sanitare la o școală, modernizarea unui alt corp de clădire de la o școală, toate s-au dus prin încredințare directă la Lis Affair”, ne-a povestit o sursă din primărie. Și în acest an, cât a lucrat la definitivarea sediului primăriei, Lis Affair a mai prins două contracte prin încredințare directă. Din documentele obținute, pe 19 februarie, societatea a semnat un contract prin care se obliga să furnizeze 2.500 mc de balast pe care să îl împrăștie în patru sate din comună, valoarea acestuia fiind de 25.000 lei. De asemenea, pe 1 aprilie, a fost semnat un al contract de execuție a unor rafturi metalice, prețul fiind de 11.700 lei. „Noi avem relații contractuale cu Lias Affair, dar sunt legale. Pentru sediul primăriei s-a făcut licitație publică, au câștigat ei. Așa e, au și încredințări directe, dar legea ne dă voie, 40% pot fi directe. Eu zic că am acționat doar legal, există compartiment de achiziții, angajați numiți prin dispoziții ale mele, nu îmi fac griji”, a concluzionat edilul Stelică Turcu. În momentul documentării acestui material, edilul Stelică Turcu se pregătea să atribuie direct un nou contract în valoare de 500.000 lei, pentru a dărâma sediul vechi al instituției, pe care l-a caracterizat ca fiind „ca un WC în fața casei”.

Referințe Stelică Turcu:

Potrivit site-ului primăriei Lețcani, Stelică Turcu este un „tânăr cu perspectivă”. „Începând cu anul 2004, pe când ocupa funcția de viceprimar, fața comunei s-a schimbat în bine și Lețcaniul prosperă în fiecare an”, se arată pe site. Potrivit CV-ului său, Stelică Turcu a absolvit în 1990 liceul agroindustrial din Miroslava și din 2011 este jurist, după ce a absolvit cursurile unei facultăți de drept private, calitate de care se arată foarte mândru (*foto*). A intrat în politică în 2000 când a devenit consilier local în comună. În 2004 a devenit viceprimar și din 2008 este prim gospodar în comună. Din 1994 până în 2004 a activat și în afaceri, fiind manager al firmei Turcos SRL. În prezent, familia lui Stelică Turcu deține singura discotecă din sat, administrată de soția sa Gabriela. În 2014, potrivit ultimei declarații de avere disponibile, Stelică Turcu a câștigat din salariul de primar 29.484 lei, în timp ce soția sa a avut câștiguri de 30.000 lei cu discoteca. Edilul deținea în 2015 două autoturisme Mercedes fabricate în 2004 și 2010, o casă de 800 mp, în care funcționează și discoteca, un teren de 1000 mp cumpărat în 1996 și un alt teren de două ha achiziționat în 2015.

Cu excepția anului înființării, când a avut afaceri de 1,8 milioane lei, societatea Lis Affair a înregistrat permanent cifre de afaceri între 4 și șase milioane lei (n.r. – în 2014), fiecare exercițiu terminându-se pe profit. În ultimii ani, societatea a activat cu peste 30 de salariați.